

Les Jornades de Memòria democràtica d'Òmnium a Prats

Les VII Jornades de Memòria democràtica organitzades per Òmnium es van celebrar el passat 17 i 18 de novembre a Prats. Enguany es van centrar en el gran nombre de persones desaparegudes durant la Guerra Civil, enterrades encara en fosses i vorals de tot l'Estat.

El divendres, l'historiador i bomber Marc Ferrer va fer una xerrada sobre el paper dels bombers durant la Guerra i va explicar que a Prats s'hi trobarien enterrats, a la fosa de Sant Sebastià, un grup d'uns sis bombers desapareguts.

L'endemà, l'arqueòloga Àngels Pujols va ser l'encarregada de fer una ruta per les dues fosses de Prats trobades fins ara, la de la zona de Sant Sebastià i la de Sant Andreu de Llanars. // Red.

Les jornades van començar a l'Espai el divendres. // F: AJ PRATS

Escena de Tardor omple el Casino d'Alpens

El Festival de Teatre Escena de tardor, que impulsa l'Ajuntament d'Alpens, es consolida any rere any. Aquesta edició, començava el passat 22 d'octubre amb l'espectacle *La pell fina* que va omplir el Casino d'espectadors. La segona obra programada va ser, *Kalumba*, el passat 18 de novembre.

Els qui encara no hi han pogut anar, tenen una darrera possibilitat el dissabte 16 de desembre, quan l'actor Isidre Montserrat es posarà a la pell d'en Marc, un home trans de 42 anys i embarassat, a *Ximpanzé*. Aquest monòleg, fet a través d'històries reals, vol apropar al públic una realitat que tothom sap que existeix, però que pocs coneixen. La posada en escena està acompanyada d'aquests testimonis que ha ajudat a crear *Ximpanzé*. // Red.

Imatge de la primera representació d'enguany, *La pell fina*. // F: AJ ALPENS

EN PRIMERA PERSONA

Geografia essencial, de Josep Riera, una oda narrativa a la comunitat de poble

És un recull de visions particulars, de trossos de vida, escrits en primera persona i narrats per personatges ficticis amb un vessant autènticament realista

Miquel CASADEVALL FRANQUESA

Llegint la nova novel·la de Riera, penso en la figura del poeta polifacètic, home de terra o llop de mar, que s'impregna de la vida que veu, de la feina que fa o de la gent que l'envolta com una esponja, per després escopir un doll de versos transparent i fresc que descriu amb precisió les vivències que l'ànima li mana. Penso en poetes d'un lloc i d'un temps, que encimbellen la realitat més quotidiana i més propera, que traspuen tradició oral i que situen un paisatge literari als mapes de lectors d'arreu que s'interessen pels viures d'altres contrades. Penso en el forner economista o en el pagès tuitaire, en definitiva, en aquell qui utilitza la seva realitat essencial i corpòria per assolir i transmetre un coneixement substancial.

Riera explica que sempre li ha agradat escriure i parlar de coses que coneix, que ha viscut. N'és un exemple la seva anterior novel·la, *Sessió de tarda*, en la qual reconeix una mirada autobiogràfica que pretensament explica vivències, en força mesura, pròpies. En son exemple, també, molts dels reculls de poemes que ha publicat fins al dia d'avui (l'oristanenc ha publicat, entre poesia i prosa, un total de 19 obres).

Amb *Geografia essencial*, però, Riera va un pas més enllà i aconsegueix emetre una radiografia comunitària, a mode de càmera analògica, o fins i tot de pintura lenta, de la vida d'un poble petit com els nostres. Tal com explica Riera, no correspon a cap poble real, però podria ser qualsevol dels municipis lluçanesos, en tant que l'autor s'inspira en trossos de records, en moments impactants, o en persones de caràcter captivant amb qui s'ha topat al llarg de la seva vida.

Riera coneix el territori. Utilitza un estil descriptiu, senzill, sense grans històries ni trames enrevessades. No obstant, aconsegueix endinsar-se en personatges que poden semblar simples o avorrits i extreure'n tot el suc que ama-

guen, contextualitzant llurs vides en una dimensió reflexiva, humana i càlida. D'aquesta manera, genera una empatia inevitable que farceix d'interès vides planeres en un escenari asserenat.

El llibre està dividit en 15 capítols que corresponen cadascun a la narració, en primera persona, d'un personatge diferent; tret del primer i l'últim, que espesseixen la mescla de la trama amb un pretext concret que aglutina als habitants en un dels punts de trobada més emblemàtics de l'època: el cinema del poble (amb el permís del bar i l'església, també presents a les narracions).

Aleshores, l'autor dona veu a personatges caracteritzats per elements propis de l'època i el lloc, i que indaguen en el seu passat i present, i en les històries viscudes i per viure en aquell racó de món, que, d'alguna forma, han reconduït les seves trajectòries personals. Personatges com l'assistenta del rector, el gerent del bar, els encarregats de fer funcionar el cinema, els pagesos o els pastors. I donant veu als personatges, Riera no només els fa parlar, sinó que els fa pensar en veu alta, evidenciant com han estat de transcendents i són per ells alguns temes tabús a la nostra societat i especialment en el si d'un petit poble a l'època dels setanta. Així, Riera trepitja amb elegància l'abordatge de la sexualitat i les infidelitats, de l'envelliment o de la mort a boca de pagesos, botiguers o cràpules aparentment sense ofici ni benefici. A vegades, amb un punt juganer, traçant una línia fina entre l'humor i la paradoxa.

De les seves vides, l'autor posa en valor la pau i la reflexió, però també n'exalta la cruor a partir de parlar del patiment, per exemple, d'una treballadora de la fàbrica tèxtil. Com un entramat de proses poètiques que es van entrellaçant en petits detalls, hom pot copsar patiment i vides dures, soledat, envelliment. Amor, tendresa i compassió, punts

de vista, i sobretot, sabers. Saber-se a lloc, al poble, al lloc on toca.

Sí, el parlar dels personatges també aboca sabers populars: l'ús d'un vocabulari ric, propi del món rural del segle passat, fa reviure així un llenguatge que no és carca, però sí que resulta insòlit, senyal inequívoc que es troba en perill d'extinció.

En definitiva, l'autor ens parla de comunitat, aquest element indescriptible que només s'explica amb vivències de barri o de poble, on les diferències ideològiques o el xafardeig s'apaguen amb converses amables i en gests fraternals entre sopars a la fresca i festes majors.

Geografia essencial homenatja, doncs, una vida que gairebé queda enrere, pròpia del segle passat, anterior a la fase més flagrant de la globalització. Una manera de fer, un parlar genuí, un viure de la terra, un moure's a prop i sense frenesies.

Els retrats capten també un imaginari col·lectiu que s'alça com a font cultural, i que beu tant de la tradició cristiana com de la mitologia pagana. I ho fan fent aparèixer personatges com un àngel i un dimoni, o com uns follets misteriosos, iconografies inexcusables de la idiosincràsia rural catalana.

I fent parlar a les imaginacions, amb un estil que recorda a Irene Solà, Riera també s'aventura a donar veu al poble com a ens amb vida pròpia, com a conjunt de parets i llambordes, de turons i recs, de camins i corriols, d'estius i hiverns, que aglutina la memòria comunitària, i que és indèstria de la presència dels seus habitants i viceversa.

D'aquesta manera, Riera aconsegueix formular una ficció amable que recull totes les particularitats essencials del concepte de poble, un concepte que potser romantitzem, però que certament perilla d'ésser abduït per una espiral forassenyada de canvis i acceleracions propis de l'era postmoderna. //